

Biografia i życiorys Mikołaja Kopernika

Mikołaj Kopernik to wybitny polski astronom, matematyk, prawnik, lekarz i ekonomista, urodzony 19 lutego 1473 r. w Toruniu. Twórca teorii heliocentrycznej i autor poświęconego jej dzieła: „*O obrotach sfer niebieskich*”.

Mikołaj Kopernik pochodził z dobrze sytuowanej kupiecko-mieszczańskiej rodziny. Jego ojciec – Mikołaj senior, mieszczanin krakowski i obywatel Torunia, handlował z Gdańskiem miedzią, zaś matka Barbara z Watzenrodów pochodziła ze uznanego roku mieszczańskiego. Po śmierci ojca, gdy młody Mikołaj miał 10 lat, jego edukacją i wychowaniem zajął się brat matki, ówczesny biskup warmiński Łukasz Wantzenrode. W wieku 18 lat Kopernik rozpoczął studia na Akademii Krakowskiej (dziś Uniwersytet Jagielloński) w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych. W tamtych czasach nauka astronomii w Akademii była w rozkwicie, dlatego też młody naukowiec mógł zdobyć gruntowną wiedzę z tej dziedziny. W 1495 r. ukończył studia w Krakowie, nie otrzymał jednak dyplomu, gdyż w rezultacie uniemożliwiłoby to wyjazd do Bolonii na dalsze studia. Spędził tam 4 lata, po powrocie na Warmię został kanonikiem, a w 1501 r. za zgodą kapituły wyjechał kontynuować naukę z zakresu prawa i medycyny w Padwie. Po studiach zakończonych obroną doktoratu z zakresu prawa kanonicznego Mikołaj Kopernik powrócił na Warmię i przez kilka kolejnych lat pracował razem ze swoim wujem, uczestnicząc we wszystkich działaniach dyplomatycznych i administracyjnych biskupa. Od 1507 r. został skierowany do Lizbarka, a ilość obowiązków ograniczała jego działalność naukową. Prawdopodobny konflikt z wujem dotyczący niechęci Mikołaja do święceń kapłańskich i przejścia po Watzenrodzie katedry, spowodowała wyjazd Kopernika z Lizbarka do Fromborka, a następnie do Olsztyna, gdzie pełnił funkcję administratora dóbr. Do jego obowiązków należało np. sporządzanie map i dokumentacji dotyczącej zagospodarowania terenów i ich zasiedlania. Mikołaj Kopernik przez większą część swojego życia leczył również biskupów warmińskich, członków kapituły i podległej im ludności. Astronomia interesowała Kopernika jeszcze w trakcie studiów w Krakowie, w późniejszych etapach edukacji docierał do dzieł starożytnych, m.in. Ptolemeusza i obserwował zaćmienie księżyca w 1500 r. We Fromborku, gdzie opisał większość swoich obserwacji nieba, powstała teoria heliocentryczna, kładąca podwaliny współczesnej astronomii. W 1514 r. Kopernik w dziele *Mały komentarz* opisał błędy teorii geocentrycznej i zaproponował zmianę na heliocentryzm. Jego poglądy początkowo znane wąskiemu gronu naukowców europejskich, dotarły również do ówczesnego papieża. Pierwsze wydanie dzieła *O obrotach sfer niebieskich* (*De revolutionibus orbium coelestium*), zawierającego całą teorię Mikołaja Kopernika w 1543 r. spotkało się z burzliwymi reakcjami środowiska kościelno-naukowego. Publikację skrytykował m.in. Martin Luter, a Kościół Katolicki po soborze trydenckim uznał w niej zagrożenie dla biblijnej wizji świata i Ziemi jako jego centrum. W późniejszym czasie dzieło Mikołaja Kopernika zostało wpisane do Indeksu Ksiąg Zakazanych, skąd usunięto je dopiero w 1758 r. W grudniu 1542 r. astronom doznał wylewu krwi do mózgu, w wyniku czego stracił mowę i miał sparaliżowaną prawą część ciała. Zmarł 21 maja 1543 r. we Fromborku, a według legendy jego wydana w Wittenberdze książka *O obrotach...* dotarła do niego w ostatnim dniu życia. Miejsce grobu Kopernika pozostawało niejasne aż do współczesności, ostatecznie w wyniku badań znalezionych szkieletów w katedrze we Fromborku oraz włosów z jednej z ksiąg należących niegdyś do astronoma dokonano w 2008 r. identyfikacji jego szczątków.

Koło Historyczne „Wiarus”